

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1	
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	7
<i>Кікало Ліна Василівна, Поляк Юліана Іванівна,</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	7
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i> <i>Матей Євгенія Василівна,</i> ЗДОРОВ'Я ЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (В УМОВАХ СЕНСОРНОЇ КІМНАТИ)	11
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна</i>	
<i>Огар Наталія Василівна,</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	15
<i>Науковий керівник: Атрощенко Тетяна Олександрівна</i> <i>Сокурєнко Дар'я Федорівна,</i> ВПЛИВ МОВЛЕННЄВОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК АКТИВНОГО СЛОВНИКА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	18
<i>Науковий керівник: Шевченко Юлія Михайлівна</i>	
<i>Субота Богдана Юрійвна,</i> ОСОБИСТІСНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	21
<i>Науковий керівник: Атрощенко Тетяна Олександрівна</i>	
<i>Царван Катерина,</i> РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	24
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	
НАПРЯМ 2	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	29
<i>Бабідорич Тетяна Володимирівна,</i> РОЗВИТОК СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	29
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	
<i>Данкович Леся Василівна,</i> МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗДО	32
<i>Науковий керівник: Вовчок Вікторія Михайлівна</i> <i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	35
<i>Науковий керівник: Чекан Оксана Іванівна</i>	

НАПРЯМ 2

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

*Бабідорич Тетяна Володимирівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво*

РОЗВИТОК СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У системі сучасної спеціальної та інклюзивної освіти особлива увага приділяється пошуку ефективних шляхів компенсації сенсорних порушень у дітей дошкільного віку. Для дитини з порушеннями слуху гра є не лише природною потребою, а й фундаментом для розвитку уяви, образного мислення та, що найважливіше, вербальної комунікації. Питанням навчання та виховання дітей із порушеннями слуху, а також впровадження ігрових методів у корекційний процес присвячені праці таких науковців, як В. Жук, А. Колупаєва, С. Литовченко, Ю. Найда, О. Таранченко, О. Федоренко та інших.

Головне завдання навчання ігрової діяльності дошкільників з порушеннями слуху – формування самої діяльності: розвиток інтересу до ігор, навчання діям з іграшками, формування рольової поведінки, вміння використовувати предмети – замітники та уявні предмети і дії, прагнення відображати в іграх дії людей та їх відносини, уміння розгортати і збагачувати сюжети ігор. У грі можуть бути реалізовані й інші, важливі для психічного розвитку дитини з порушеннями слуху завдання [2].

Розвиток дитини в грі має важливе значення для її розумового виховання. Через підбір тематики ігор розширюються уявлення дітей про навколишній світ, його предмети і явища. Діючи з іграшками, предметами в грі, дитина засвоює їх

властивості, призначення, способи використання. У цьому відношенні роль дидактичних ігор дуже велика.

У процесі сюжетних ігор також інтенсивно розвивається сприйняття, образна пам'ять, уява. Одними з головних засобів розумового виховання є навчання дітей використанню предметів-замінників, формування символічних дій, в процесі яких відбувається розвиток символічного способу мислення.

У грі повноцінно може бути реалізовано завдання мовленнєвого розвитку дітей з порушенням слуху.

Гра як основна дитяча діяльність передбачає дії з предметами, іграшками, в ході яких дитина засвоює їх назви, дії, властивості [1]. Емоційний фон, властивий дитячій грі, робить процес засвоєння мовного матеріалу більш продуктивним у порівнянні з іншими видами діяльності.

Ефективність корекційного впливу підтверджується використанням у освітньому процесі таких прикладів ігрових завдань:

«В гостях у пана Барабана» спрямоване на розвиток діалогічного мовлення та комунікативної ініціативи під музичний супровід. Під музичний супровід дітям потрібно уявити як вони завітали у гості, як їх зустрічав пан Барабан. Разом утворити ряд запитань і відповідей один до одного та до господаря. Ігрові завдання потрібно постійно урізноманітнювати завдяки використанню нових для дітей предметів та способів виконання завдань. Так, наприклад, діти уявляли, що в пана Барабана раптово зникло світло (мали виконати завдання із зав'язаними, заплющеними, закритими долоньками очима тощо).

«Мої чарівні вушка й очі» орієнтоване на тренування слухо-зорового сприймання мовлення. У цьому завданні варто було промовляти слова чітко, голосом нормальної сили, без надто демонстративної артикуляції. Тренування сприймання на слух з допомогою зору допомагало дитині зорієнтуватися у мовленні під час спілкування, враховуючи ситуацію (настрій учасників, місце, мету спілкування тощо) для усвідомлення значення того, про що йдеться. Також важливо було правильно підібрати відстань, з якої дитина сприйматиме звуки.

Оскільки діти дуже різняться за станом слуху, універсальних рекомендацій щодо відстані від джерела звучання до дитини не могло бути.

«Шумно в лісі» – завдання на розвиток уміння диференціювати силу звучання. Діти виконують таким чином: спочатку дітям демонструють гучне і тихе звучання. Учасники спостерігають за тим, як сигнал подається. Потім поза полем зору дитини сигнал подавали знову: сильний та слабкий по чергово (наприклад: сильно та легко дули у дудку, вдаряли у бубон, вмикаючи тиху і гучну музику, тихо і гучно промовляючи окремі голосні звуки, склади, слова). Гучність звучання добирається відповідно до можливостей дітей сприймати сигнали. На запитання «Тихо чи гучно?» діти і відповідали словами, і піднімали вгору руку («гучно») або опускали її вниз («тихо»), показували картку одного з двох кольорів (наприклад: червона картка означає «тихо», а синя – «гучно») або використовували інші знаки.

Оскільки у грі дитина взаємодіє з іншими дітьми та з дорослими, тут мотивовано й природно може бути організовано мовленнєве спілкування [3, 4]. Варто вказати, що робота з мовленнєвим матеріалом – це найбільший за обсягом та дуже складний розділ роботи з розвитку слухового сприйняття. Вона триває впродовж усього дошкільного періоду, а потім продовжується і в школі. Траєкторія розвитку слухового сприймання будується на основі отриманих під час вивчення даних дітей про стан порушеної слухової функції, виявлених резервів тонального і мовленнєвого слуху, підбору оптимального режиму звукопідсилення, уточнення режиму роботи індивідуального слухового апарату тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що цілеспрямована організація ігрової діяльності є визначальним фактором успішної корекції порушень слуху у дошкільників. Завдяки поєднанню дидактичних і сюжетно-рольових ігор з розвитком слухо-зорового сприймання, забезпечується компенсація сенсорного дефіциту та формування вербальної комунікації, що є стратегічним завданням сучасної спеціальної освіти.

Література:

1. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: теорія і практика. Київ : А.С.К., 2020. 300 с.
2. Литовченко С. В. Сучасні підходи до навчання дітей з порушеннями слуху. Київ : НАПН України, 2023. 156 с.
3. Особлива дитина: навчання і виховання. Формування мовлення дітей з порушеннями слуху. 2024. № 1. С. 58-72.
4. Сучасний курикулум в освіті дітей з порушеннями слуху : методичні рекомендації / С.В.Литовченко, О.М.Таранченко, В.В.Жук, В.М.Шевченко, В.В.
5. Литвинова, О.Ф. Федоренко. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 321 с.
6. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Діти з порушеннями слуху в умовах інклюзивного навчання. Київ : Інтерсервіс, 2021. 304 с.

*Данкович Леся Василівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Науковий керівник: Вовчок Вікторія Михайлівна,
асистент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачеве*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗДО

Інклюзивне освітнє середовище визначається як система спеціально організованих умов, що забезпечують рівний доступ до освіти для дітей з різними освітніми потребами. Його ефективність значною мірою залежить від узгодженої діяльності фахівців різного профілю.

В українському контексті міждисциплінарний підхід знаходить відображення в нормативно-правових документах, які передбачають розроблення індивідуальної програми розвитку та співпрацю декількох фахівців задля комплексного задоволення потреб дитини (Закони України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), Порядок організації інклюзивного навчання (2021).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>